

Військове мистецтво козаків

Буря Анастасія 4- М

Військове мистецтво

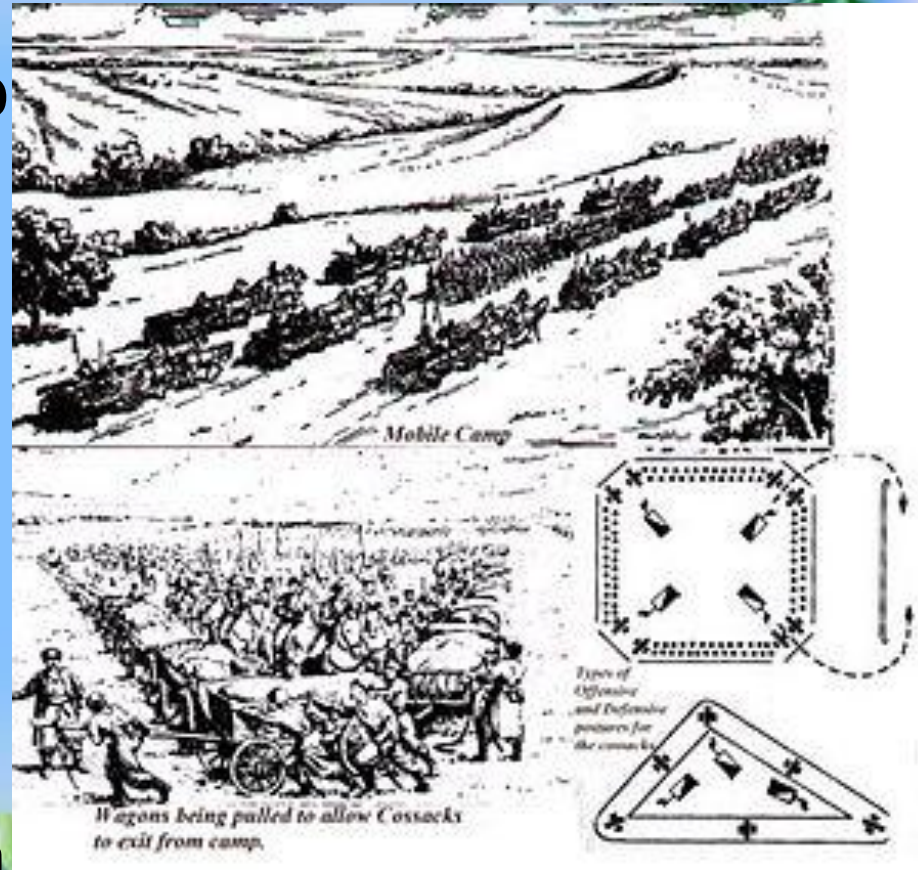
- Запорозьке Військо славилось своєю високою боєготовністю і військовою майстерністю.

- Гарнізон Січі був здатний негайно дати відсіч ворогові, а також за короткий час зібрати велике військо. Висока військова майстерність Запорозького Війська досягалась за рахунок добре налагодженого військового навчання.

- В умовах постійного очікування небезпеки виник новий тип вояка-універсального, витривалого, готового до швидкої зміни обстановки і, що не менш важливо, такого, що сприймай свою військову діяльність крізь призму боротьби Хреста з Півмісяцем. Поступово виробилися як стратегія, так і тактика козацького війська.

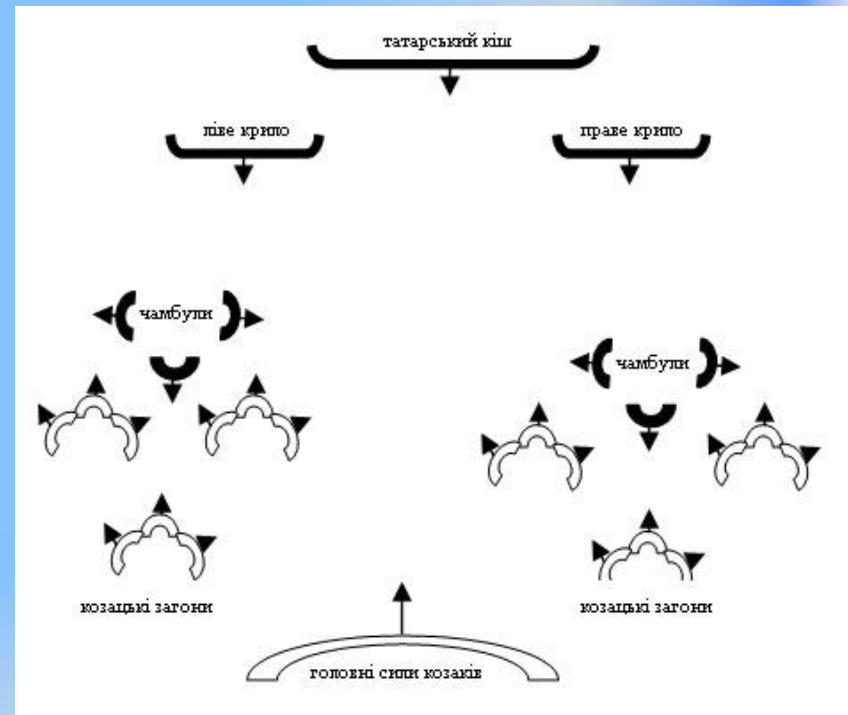

- Запорозьке Військо не мало окремих родів військ, а кожен козак був універсальним воїном. Та неперевершену славу козаки здобули як піхотинці.

Піхота

- Успіх в бою досягався або за допомогою раптової атаки або щільного рушнично – артилерійського вогню. За такого підходу до перемоги піхота становила ударну силу козацького війська.

- В XVI ст. у Європі стрільці шикувалися в 10 рядів, у XVII ст. стрій зменшився до 6-ти. Загальним було те, що кожна дія рядового регулювалася командою старшого.

- Козацтво, котре цінувало самотійність вояка в межах його підрозділу, не потребувало розроблення такої щільної системи команд і чітко визначеного

Щ

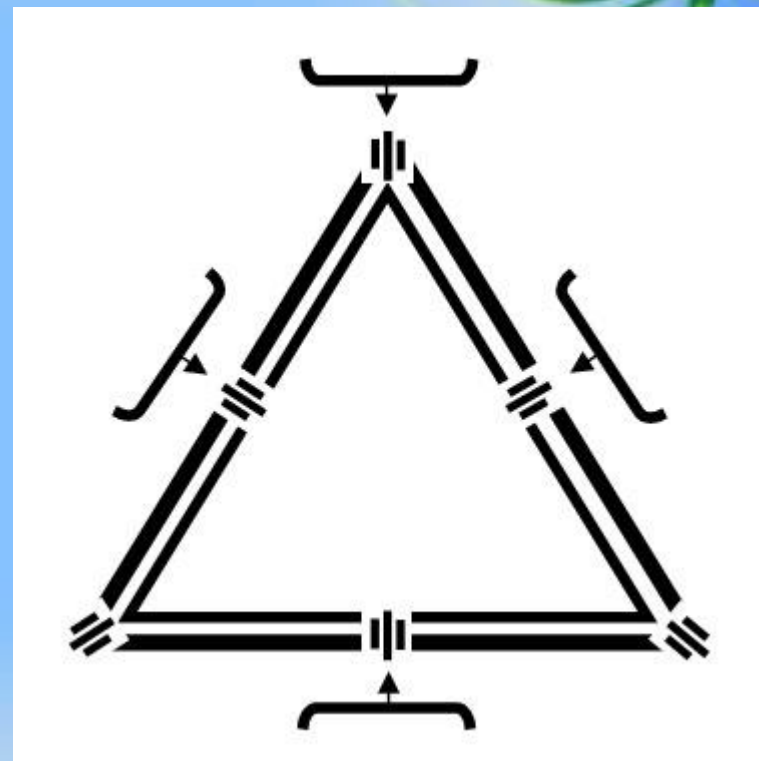

- Ще одним способом виведення максимальної кількості стрільців на постріл було те що, окрім загальноєвропейських способів стрільби стоячи і з коліна, часто вели во

Використання возів

- Згідно з організаційною структурою війська того часу на кожні 5-10 козаків був один віз, на якому перевозилась зброя, боєприпаси, продукти, фураж для коней (взимку), лопати, сокири, пилки та ін

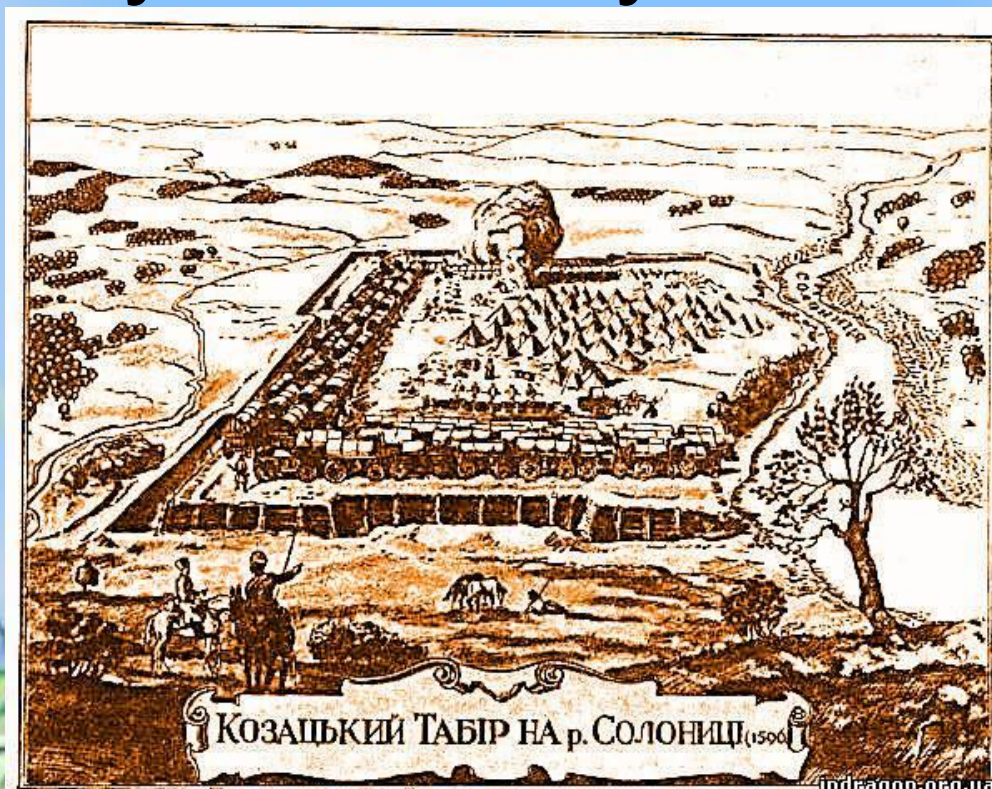
- На окремих возах перевозилися гармати. Рухомий табір з возів мав вигляд прямокутника, по великих сторонах якого рухались вози один за одним, в один або декілька рядів. Між рядами возів рухалось спішене військо.

- Посередині табору вели коней. Передня і задня сторони прямокутника були не замкнені, їх прикривала кіннота. Для замкнення цих сторін прямокутник мав «крила», тобто один або декілька рядів були довші за інші на величину ширини табору.

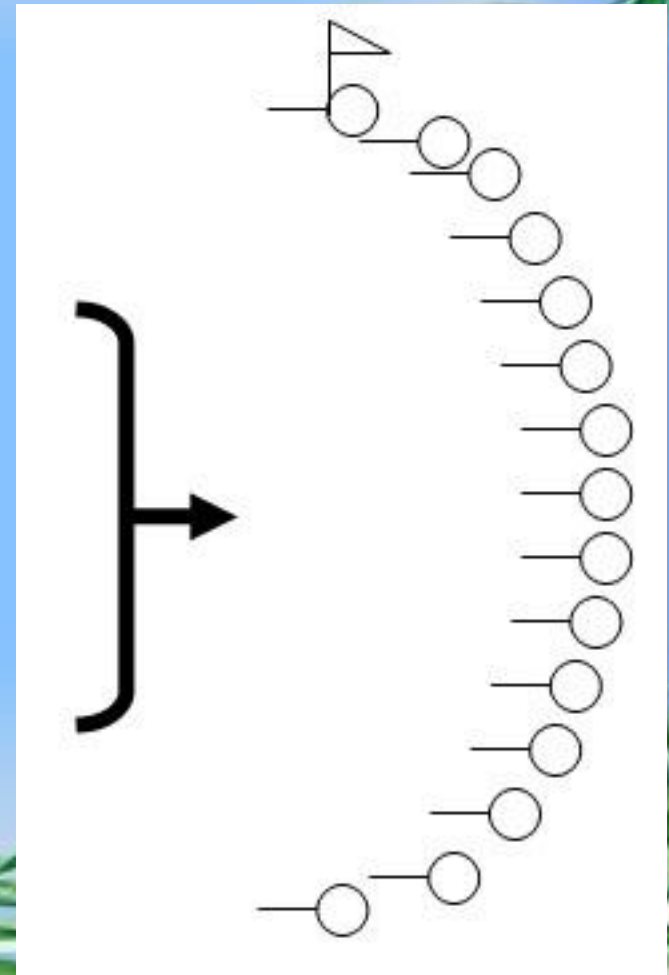

- Розміри табору залежали від кількості війська. Так, під Берестечком у 1651 р. табір Б. Хмельницького мав сім кілометрів в ширину і довжину.

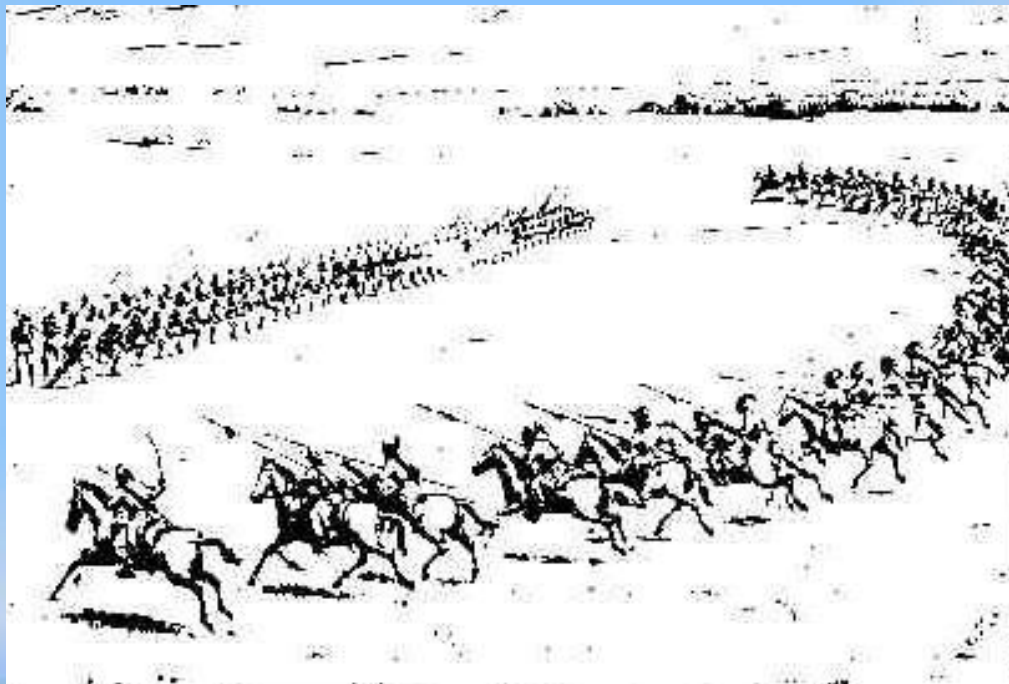

Кавалерія.

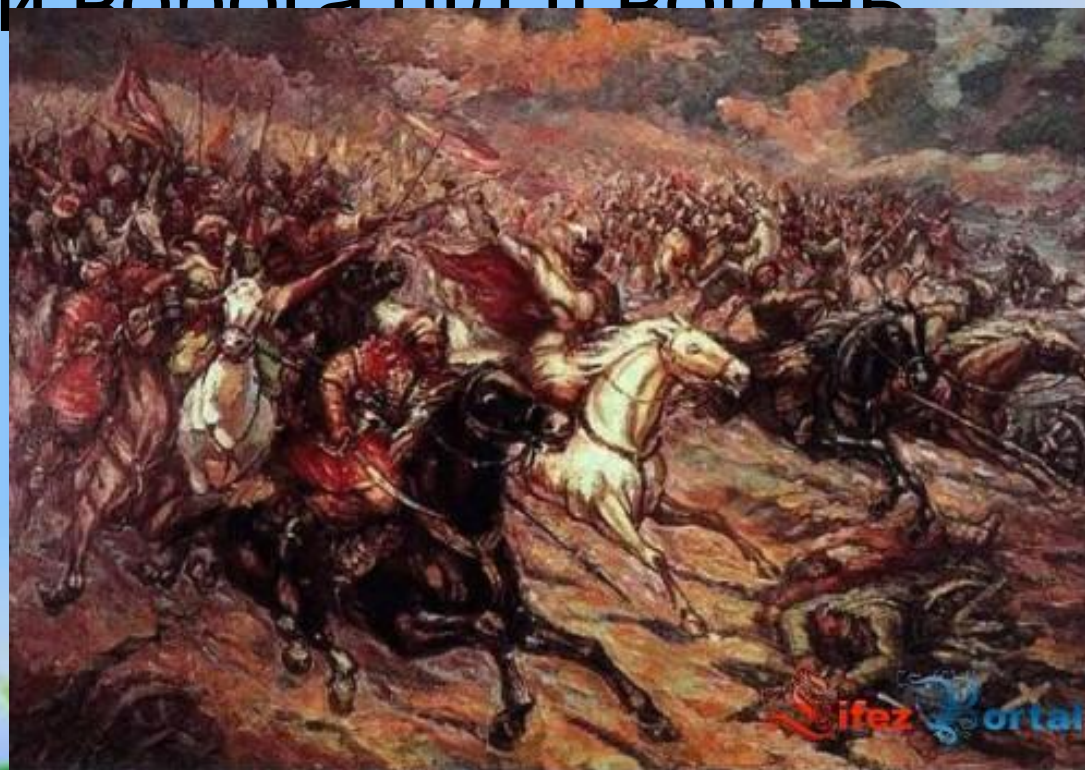
- Козацька кавалерія за своїм типом належала до легкої з відповідними завданнями – розвідка, переслідування, рейди, флангові атаки, заманювання до засідок тощо.

- Козацька атака проводилась лавою, тобто не вирівняною шеренгою з загнутими краями для обхвату ворога з флангів. Атака часто супроводжувалася гучним криком з метою налякати ворога і підбадьорити себе.

- Якщо кіннота не могла самотійно перемагти противника, вона відступала під захист піхоти, виводячи ворога під її вогонь

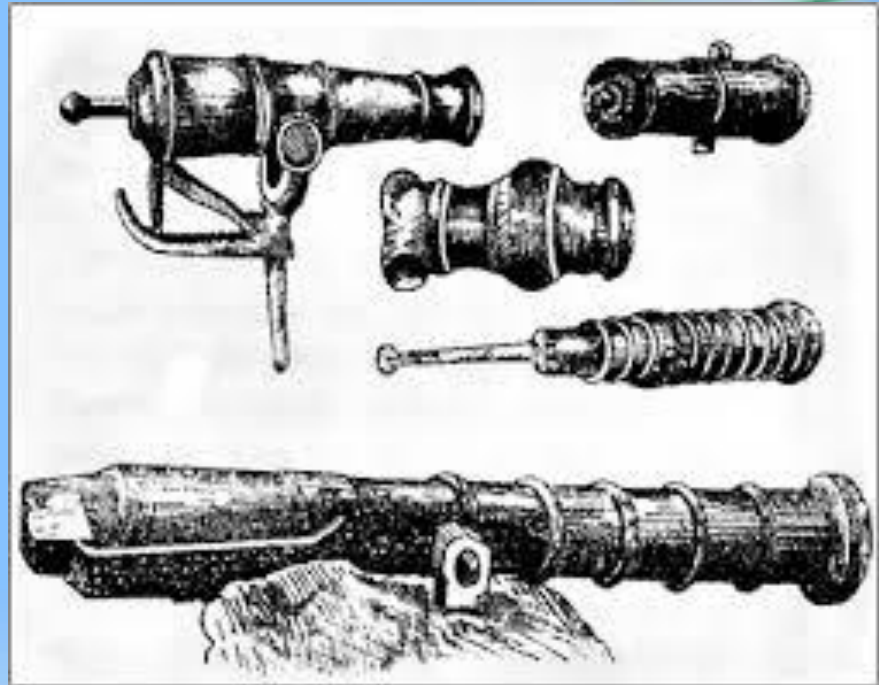

- Загалом, козацькій кінноті були притаманні швидкість, витривалість, агресивність, багатofункціональність.

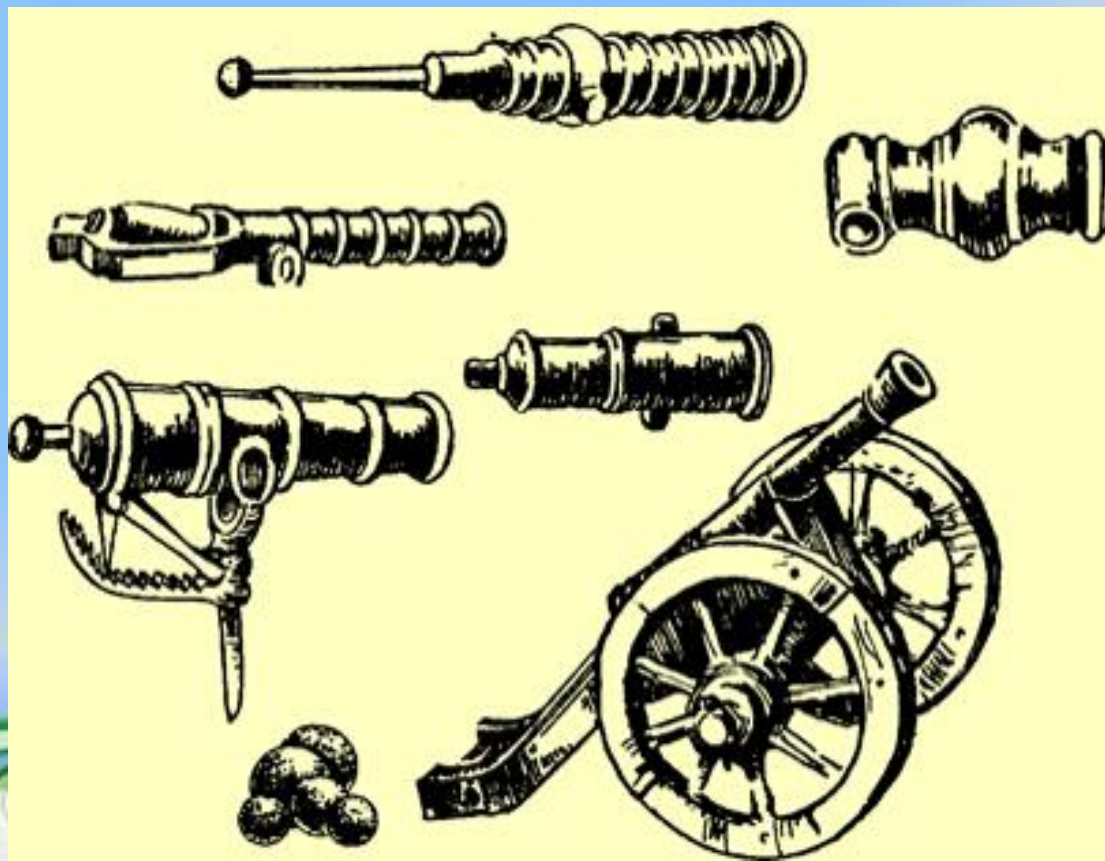

Артилерія.

- Артилерія в Запорозькі й Січі належала до військового скарбу.

- На Січі постійно знаходилось 20-30 гармат, а зайві гармати зберігалися у Військовій Скарбниці в потаємному місці нарівні з коштовностями.

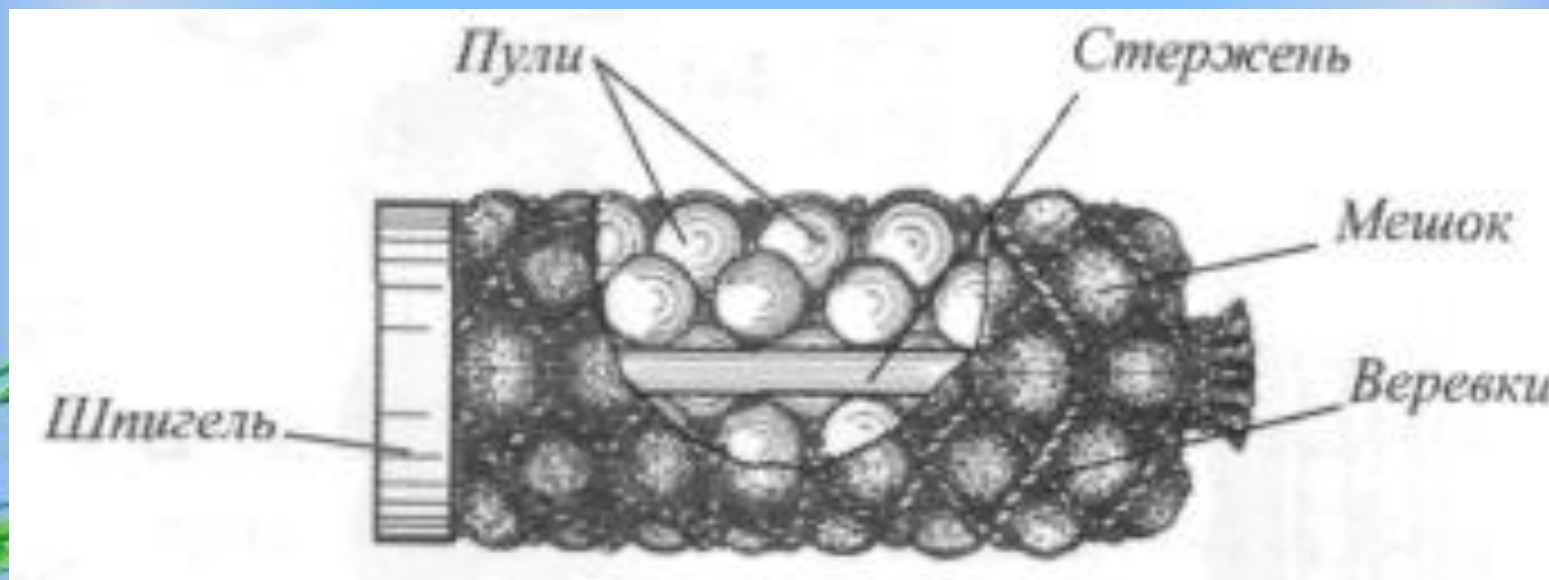

- В далекі походи козаки вирушали тільки за наявності артилерії.

Гармати Запорозького Війська були переважно середнього та малого калібру.

- Під час стрільби використовувались картеч, кулі, запалювальні снаряди. Це забезпечувало артилерії велику рухливість та маневреність, що відповідало тактиці козацького війська.

Саперна справа

- Родзинкою козацтва були його здібності в саперній справі. Кожен козак крім рушниці та запасу харчів, повинен був мати сокиру, лопату, і все потрібне для того, щоб сипати вали.

- Під час захоплення ворожих фортець козацтво застосовувало як штурм, так і облогу. В першому випадку намагалися підійти непомітно до ворожих укріплень і навальною атакою, не зважаючи на первинні, іноді доволі великі, втрати, ввірватися всеред

- Якщо ворог очікував на атаку, то козаки наближалися, прикриваючись переносними дерев'яними щитами, плетеними фашинами, а то й просто возами, на стіни залазили за допомогою драбин.

- Вміння захоплювати фортеці козаки продемонстрували під час походу на Москву в 1618 р. та облоги Дюнкерка в 1646 р.

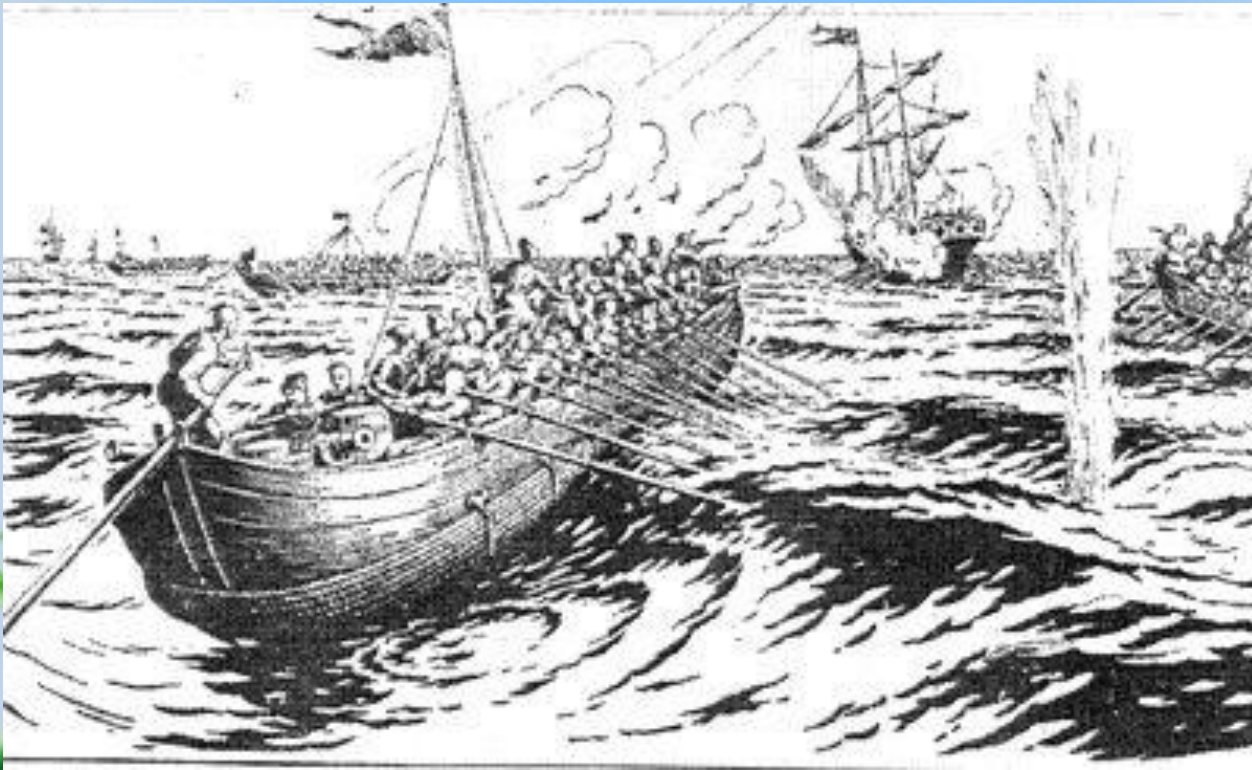

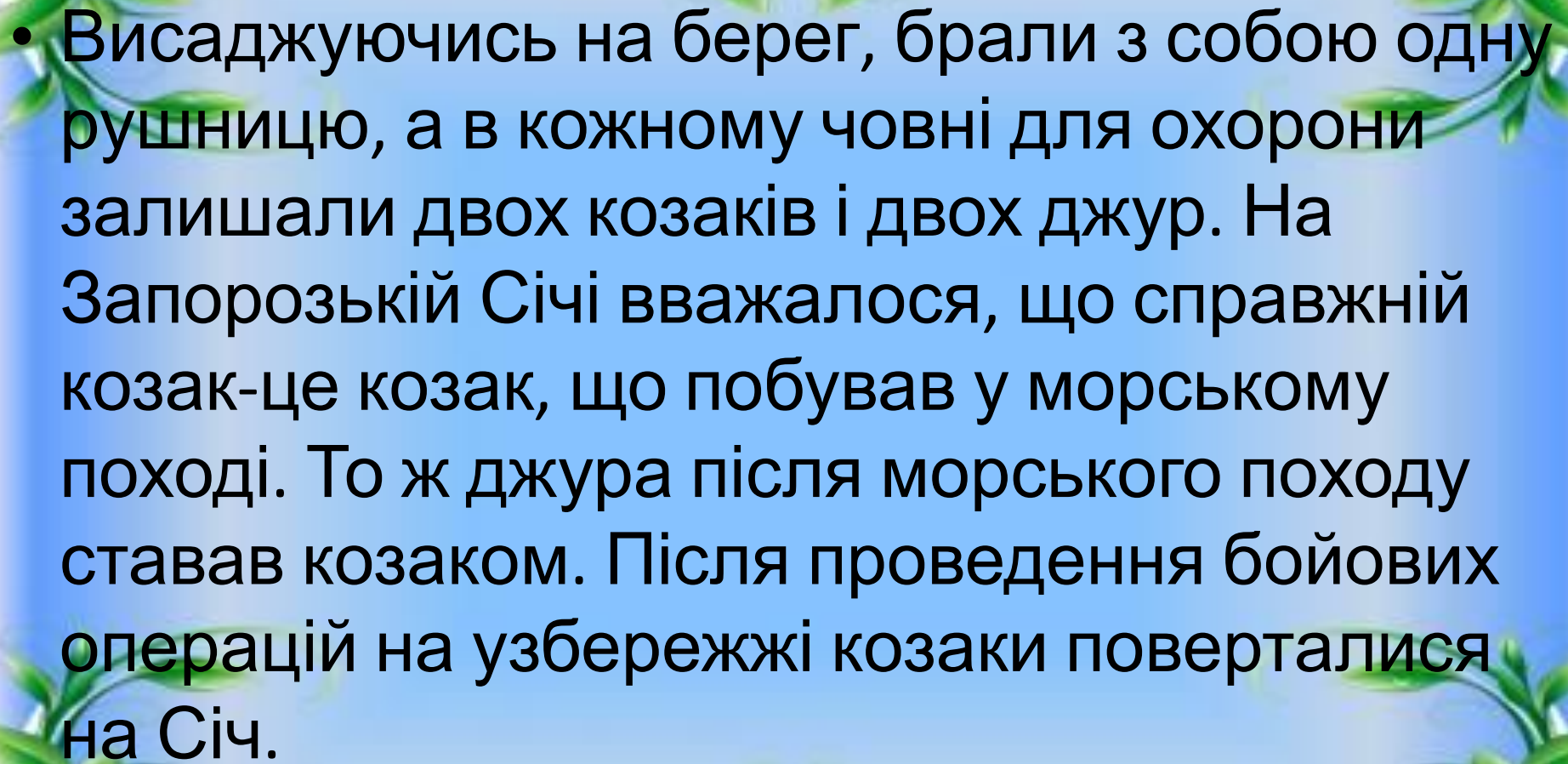
Морські походи

- До морських походів козаки готувалися централізовано, спочатку збирали припаси, зброю, будматеріали. Після обрання на січовій рад старшини козацтво ділилося на екіпажі, кожен з яких будував свій човен.

- В залежності від мети плавання будувався великий човен на 50-70 вояків і 4-6 малих гармат, або менший на 20-30 осіб.

-
- Висаджуючись на берег, брали з собою одну рушницю, а в кожному човні для охорони залишали двох козаків і двох джур. На Запорозькій Січі вважалось, що справжній козак-це козак, що побував у морському поході. То ж джура після морського походу ставав козаком. Після проведення бойових операцій на узбережжі козаки поверталися на Січ.

- Якщо такої можливості не було, атакували подібно до кінної лави. Під час атаки частина вояків сідала на весла, а частина вела стрільбу, Як і на суші, козаки максимально використовували рушнично-артилерійський вогонь проти живої сили противника.

- Для повернення на Січ козацька флотилія входила гирло Дніпра, що було перекрите турецьким флотом, і за 12-16 км на схід від Очакова висаджувалась на берег та по долині, що тягнеться понад 12 км за Дніпром перетягували чайки волоком. Один човен перетягувало 200-300 козаків.

- Козаки мали ще один зворотний шлях-через Донський лиман. Але враховуючи його складність користувались ним рідко. Значне місце у військово-морському мистецтві запорозьких козаків посідає тактика здобування морських фортець.

